

Hodnocení pověřeného akademického pracovníka

rigorózní práce Mgr. Jakuba Klatovského

Náhrada nemajetkové újmy v trestním řízení

I.

Téma recenzované rigorózní práce o rozsahu 133 stran je společensky závažné a atraktivní, i když v trestním řízení poměrně atypické téma – náhrada nemajetkové újmy.

V posledních dvaceti, třiceti letech (přibližně od devadesátých let minulého století do současnosti) je vidět zřetelný legislativní trend spočívající v posilování práv poškozeného a oběti trestného činu. Jedná se o přirozený vývoj, který reaguje na potřebu zlepšit postavení poškozeného vůči obviněnému, kterému je právní úpravou zajištěno v široké míře právo na spravedlivý proces. Poškozený byl naopak velice dlouho v rámci trestního řízení chápán pouze jako nositel důkazu. Zákon o obětech trestných činů významně přiblížil pojem oběti trestného činu pojmu poškozeného a práva oběti trestného činu se podstatně přiblížila právům poškozeného.

Tématem této rigorózní práce je náhrada nemajetkové újmy v trestním řízení. S tímto tématem souvisí zejména otázka splnění podmínek pro její náhradu a určení její výše. Rigorózní práce Mgr. Jakuba Klatovského se zabývá oprávněním poškozeného na uplatnění nároku na náhradu nemajetkové újmy a řadou souvisejících otázek, zejména potom ve vztahu ke zjištění výše nároku na náhradu nemajetkové újmy. Uplatnění a vyčíslení nároku poškozeného v penězích je totiž značně komplikovanější než v případě náhrady majetkové škody, a proto je této otázce nutné věnovat zvýšenou pozornost. Účelem této práce je poukázat na procesní postup při uplatnění nároku ze strany poškozených v adhezním řízení, rozhodovací soudní praxi ze strany Nejvyššího soudu a Ústavního soudu, jenž se v rámci rozhodovací praxe často dostávají do vzájemného střetu, a současně předložit vlastní návrhy na možnou úpravu současného znění trestního řádu.

II.

Diplomová práce byla zpracována na podkladě standardního počtu odborných literárních pramenů (včetně internetových zdrojů), s kterými autor pracoval korektně a kreativně.

Nutno podotknout, že pokud jde o možnosti zpracování z hlediska použitých pramenů, problematika poškozeného a náhrada majetkové škody v trestním řízení je v literatuře bohatě zpracována a autor mohl čerpat doslova z nekonečného seznamu zejména odborných článků

na uvedené téma. Také judikatura k danému tématu je dostatečně četná a košatá. Nicméně pokud jde o náhradu nemajetkové újmy v trestním řízení, je situace jiná a rigorozant musel často vycházet z literatury a judikatury civilistické, což práci pochopitelně zhodnocuje.

Práci si rozdělil do úvodu, šesti kapitol zpravidla dále strukturovaných a závěru.

Osnova práce je logická, jednotlivé části práce na sebe vhodně navazují. Vnitřně se dělí na úvod, šest jednotlivých kapitol, které jsou pak diferencovány na podkapitoly, a závěr. V podstatě se jedná o pět základních témat práce: Nejprve, v úvodních kapitolách vymezuje rigorozant základní pojmy a instituty a zabývá se významem náhrady nemajetkové újmy. Následuje kapitola o procesních aspektech náhrady nemajetkové újmy v trestním řízení. Čtvrtá kapitola práce je zaměřena na stanovení výše náhrady nemajetkové újmy. Pátá kapitola je komparační, autor porovnává právní úpravu ve Slovenské republice a ve Spolkové republice Německo.

Osnova práce je logická, jednotlivé části práce na sebe vhodně navazují. Nízká shoda s obdobnými dokumenty, kterou hlásí systém (8%) dokazuje, že jde o práci původní.

III.

Po odborné stránce má práce velmi pěknou úroveň. Autor má cit pro nastolení důležitých otázek, a to i ve vztahu k návrhům de lege ferenda.

Výklad je dostatečně odborný i obecně srozumitelný, což není u tak složitého a specifického tématu běžné.

V rámci návrhů de lege ferenda rigorozant navrhuje zpřesnění poučovací povinnosti poškozeného upřesněním informací o možnosti náhrady nemajetkové újmy, kterých se poškozenému dostává od orgánů činných v trestním řízení. Dále navrhuje, aby po vzoru právní úpravy Spolkové republiky Německo bylo poškozenému umožněno uplatnit pouze takový nárok, který dosud nebyl uplatněn v rámci jiného řízení. Kritizuje také letitý nešvar právní úpravy, která neumožňuje poškozenému podat odpor proti trestnímu příkazu, kterým bylo rozhodnuto také o náhradě škody či nemajetkové újmy. Pozornosti zaslouží také návrh, doplnit do trestního řádu podrobnější právní úpravu řešící situace, kdy obžalovaný sice není včas nebo s dostatečným předstihem seznámen s návrhem poškozeného na náhradu nemajetkové újmy. Pro tyto případy rigorozant navrhuje do trestního řádu v souladu s judikaturou zapracování výslovné povinnosti soudu dotázat se subjektů trestního řízení, zda si přejí ve vztahu k návrhu poškozeného se vyjádřit nebo provést další důkazy, a umožnit tak subjektům trestního řízení, a to zejména obžalovanému, reagovat na návrh poškozeného.

III.

Závěrem shrnuji: Rigorózní práce Mgr. Jakuba Klatovského představuje plně způsobilý podklad pro ústní obhajobu. Autor v práci prokázal hlubší odborné znalosti, výbornou orientaci v judikatuře i aplikační praxi, schopnost přesně vymezit silné i slabé stránky platné právní úpravy.

Při ústní obhajobě doporučuji odpovědět na otázku: Možnosti zdokonalení současné právní úpravy rozhodování o nemajetkové újmě v trestním řízení.

V Praze 22. 1. 2024

prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.,